

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 „ — „
Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stúpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Tiszove vol'by.

Čo my tieto riadky píšeme, rozlieha sa po krajine ešte volebný húr, nepokoj a rozčúlenie ovláda všetky mysle. Ale hlavný ťah bol 26. januára už urobený, a ten znamená pre Tiszu hotoťový krach. Ako výhľady ukazujú, liberálnej väčšiny nebude.

Až sa človek začuduje, keď pozoruje tento čiastočný síce, ale už dosť hovoriací výsledok. Ten obávaný Tisza, ktorý má všetku moc na svojej strane, ten Tisza, hovoríme nezvífazi.

A predsa volebné fondy liberálnej strany byly ohromné. Veď povážme len, koľko nových barónov, grófov atď. narobil Tisza pred voľbami — a to všetko rozumie sa, nebolo zadarmo. Veď známy je ten prípad s Guttmanovcami. Vládných liberálnych peňazí bolo teda veľmi mnoho, podplácanie atď. išlo vo veľkom, korteši jich mali sa roztrhať od dobre zaplatenej horlivosti a všetko nič nepomáhalo. A nátlak a prisílenie na voličov odvislých bol tiež nadpomyslenie divý. Úradníci, štátni sriadenci všetkého druhu nútení boli hlasovať na nich, hrozilo sa jim prenasledovanie, ba aj ztrátou úradu. Zkrátka povedané: použilo sa všetkých možných spôsobov na získanie voličov, dobrovolne či násilnícky, a to všetko ešte nebolo dosť. Predsa ešte bolo moc takých okresov, kde veru nepredávajú ľudia presvedčenie svoje za pálenku, kde nedajú sa hrozbami odstrašiť, kde zastanú si mužne za svoje a volia podľa svojho svedomia.

To dobre vládni mameluci cítili, veľmi dobre, a tu nebolo jim na terrorisovaní a na podplácaní ešte dosť, zavolali si vojsko. Nebolo to

len naše uhorské vojsko, pre ktoré tiekla nevinná krv, bolo to i cudzie z Galície, zo Sliezska, z Rakús. Tak treba bolo teda urobiť, aby «ľud prejavil svoju vôľu?»

A hľa, všetko toto nepomáha, všetky tieto námahy sú bez výsledku. Dnes dá sa bezpečne a s úplnou istotou povedať, že liberáli výndu z týchto volieb ďaleko slabší, ako bol pred voľbou. Dne 26. januára volilo sa v okresoch, a z týchto ztratili liberáli väčšinu kandidátov, a naproti tomu získali ich iba menšinu, takže v prvý deň už mali ztratu veľkú. Ztraty tieto utrpeli z najväčšej časti proti neodvislým, ale i proti druhým, a sú výhľady, že behom volieb stihne ich citeľná ztrata i proti našej ľudovej strane. Naši dobrí voličia držia sa statočne a mužne, s veľkým oduševnením za ľudácku vec. Už vo štvrtok v prvý deň volby zvolených bolo 26 ľudových ablegátov, a pre ďalšie sú dobré výsledky zabezpečené.

Čo teda byly platné všetky vládne figle, čo bolo platné všetko násilenstvo? Nepomohly ani ťažké tisíce, nepomohla ani pijatika, ani terror, ani vojenské bajonetty. Dnešná liberálna politika ztratila všetku dôveru. Veru dnes už je nie ľud taký, ktorý si dá hoci čo narozprávať, ktorý každému figlu a klamstvu uverí — ej veru nie, a tu sa tí veľkí politikovia liberálni veľmi prerátali. Dnes už nie je pálenka a žranica dôvodom, pre ktorú by bol dakto za ablegáta zvolený, dnes už nepostačí stúpiť pred voličov a povedať jednu ohnivú reč — veru to dnes nepostačí. Dnes chce volič vidieť i skutky, jemu nie je dosť nasľubovať a potom nesplniť. Áno, skutky chce vidieť. Pravda on vidí tie skutky, ale aké sú? Práve naopak vyzerajú, ako tie ich reči. A náš ľud mal už tolko

rázy príležitosť poznať to, a presvedčiť sa o tom dôkladne. A tým by mal dôverovať?

Na toto všetko milí liberálni pánici zabudli, nechceli o tom vedieť, a teraz vidia a cítia svoju škodu.

Dobre jim tak. Nepoctivosť sama sa tresce. Tak bolo i tu. Zaujímavé je veľmi, že mnoho práve tých najväčších kriklúňov liberálnych, ktorí najväčšími vystatovali sa pred národom a pyšno bili sa v svojej vlasteneckej prsia — poprepadávali. Mená nateraz spomínať neideme, lebo tých hrdinov smutnej postavy bude po čas voľby ešte viac. I samí ministri v Pešti a inde, ktorí predsa majú najväčšie prostriedky po ruke, museli sviesť s opozíciou tuhé borby. Na Čabe dostal oproti liberálovi — keď nebolo iného kandidáta neobľúbený socialista dostal taký počet hlasov, že dojde medzi ním a liberálom k užšej voľbe. To predsa už je tiež jeden veľmi vážny dôkaz, ako je voľičstvu stránka liberálna nemilá, a jako s ňou nesúhlasí.

Naše veci stoja v tuhom tomto boji volebnom čez všetky prekážky a prenasledovania veľmi znamenite.

Naši statní voličia rozmysleli si dobre, koho svojou dôverou pociť, a koho si voliť majú do krajinského domu. Dôveru nášho obecnstva sme nielen neztratil, ale pre vážne snahy naše ešte nám jej pribudlo na všetkých stranách, a liberálni matadori pocítili to už veľmi boľastne.

Liberálna strana je predbežným výsledkom prvého volebného dňa ohromená. Takýto výsledok veru nikto s Tiszovcov neočakával. Vykrikujú síce, že budú nové voľby, ale to sa predvídať nedá, a nie je to pravdepodobné, a keby aj boly, bolo by to pre nich daremné, lebo celý národ naladený je opozične a výsledok bol by pre liberálov ešte smutnejší. Veru s napnutosťou očakávame celkový výsledok volieb, z ktorých naša strana má víťazstvo isté, a liberáli výndu z volieb s haňbou. Taký vzal koniec nepoctivých začiatkov.

Výsledok volieb.

Dňa 26. januára započaly sa v našej krajine voľby zástupcov na snem. Na tento deň vypísané boly voľby v 375. okresoch. Z dosavadného výsledku volieb nemožno však este určite uzatvárať, že ktorá strana koľko bude mať vyslancov, ale z dosavadného výsledku dá sa už

uzatvárať to, že liberálna strana ostane v menšine, a tak porážka atrany tejto je istá.

My tu v prvom rade podávame našim čitateľom soznam zvolených ľudových vyslancov. Ďalej podávame aj soznam hornouhorských stolíc a v nich zvolených vyslancov.

Ľudoví vyslanci:

Skalica: Ján Černoš zvolený bol jednohlasne.

Rum: František Buzáth jednohlasne.

Nové Zámky: Pavel Kováč jednohlasne.

Veľká Kaniža: gróf Aladár Zichy jednohlasne.

Stupava: Ján Trubinyi jednohlasne.

Dolná Lendva: Bela Nyáry, nový jednohlasne.

Vágvecse: Ajtics-Horváth jednohlasne.

Magyaróvár: Alex. Giesswein, nový jednohlasne.

Pezinok: Michal Dömötör.

Zlaté Moravce: Alexander Karácsonyi.

Marcali: Mikuláš Zboray.

Zboró: Michal Artim.

Csorna: Štefan Rakovszky.

Eszterháza: opát Jan Molnár.

Žabokreky: barón Ivor Kaas.

Sárvár: Otto Förster.

Zalaegerszeg: Jozef Farkas.

Lövö: Karol Hencz.

Nová Baňa: Karol Wildfeuer.

Baksa: Franc Darányi.

Németújvár: Alexander Simonyi-Semadam.

Zirc: Franc Udvary.

Csáktornya: Michal Habus.

Gyórsziget: Štefan Szabó.

Bobrov: Franc Skyčák.

V prešporskej stolici:

V Meste Prešporoku v I. okrese zvolený je Daniel Molec, liberál.

V meste Prešporoku v II. okrese zvolený je Karol Neuszidler, liberál.

V pezinskom okrese zvolený je Michal Dömötör, ľudák.

V stupavskom okrese zvolený je Ján Trubinyi, ľudák.

V galantskom okrese zvolený je gróf Michal Estzerházy, dissident.

V trnavskom okrese zvolený je Zoltán Vermeš, liberál proti ľudovému Martinovi Kollárovi.

V mor. svätójánskom okrese zvolený je gróf Štefan Wenckheim, liberál proti ľudovému Kubinovi,

V nitrianskej stolici:

V meste Nitre zvolený je Alexander Rudnay, liberál.

Vo veľko-topoľčianskom okrese zvolený je Desider Szulyovský, liberál proti ľudovému Jozefovi Vidovi.

Vo vrbovom okrese zvolený je J. Rudnianszky, liberál.

V hlohoveckom okrese zvolený je Koloman Fodor, liberál proti ľudovému dr. Alex. Ernsztovi.

Vo vágvecskom okrese zvolený je D. Horváth, ľudový.

V novo-zámskom okrese zvolený je P. Kováč, ľudový.

V *žabokrečkom okrese* zvolený je br. Kaas, ľudový.
 V *prievidzskom okrese* zvolený je Juraj Csillaghy, liberál proti ľudovému Brestyenzskému.
 V *skalickom okrese* zvolený je Ján Černoch, ľudák.
 V *senickom okrese* zvolený je Štefan Krausz, liberál.
 V *považsko-novomestskom okrese* zvolený je Mikuláš Vietorisz, liberál.

V trenčianskej stolici :

V *meste Trenčine* zvolený je Justin Baross, liberál.
 V *považsko bystrickom okrese* zvolený je Emil Zsámbochréthy, liberál.
 V *bánovskom okrese* zvolený je Alexander Erdélyi, liberál.
 V *púchovsko-illavskom okrese* zvolený je Alexander Sipeky, liberál.
 V *bytčianskom okrese* zvolený je G. Gajáry, liberál.
 V *rajecko-žilinskom okrese* zvolený je Alexander Rudnay, liberál.
 V *Kysucko-novomestskom okrese* zvolený je Imrich Haydin, liberál.
 V *čučianskom okrese* zvolený je Ludvik Láng, liberál.

V oraskej stolici :

V *dolno-kubínskom okrese* zvolený je Juraj Szmrecsányi, liberál.
 V *bobrovskom okrese* zvolený je Fraňko Skyčák, ľudový proti ľudovému Zoltánovi Zmeškaloovi.

V liptovskej stolici :

V *liptovsko-sväto-mikulášskom okrese* zvolený je Bartolomej Lányi, liberál.
 V *ružomerskom okrese* zvolený je Jozef Angyal, liberál.

V turčianskej stolici :

V *sučianskom okrese* zvolený je bar. Simon Révay, liberál.
 V *štubníanskom okrese* zvolený je Fr. Justh, liberál

V spišskej stolici :

V *iglovskom okrese* zvolený je Anton Günther, kossuthista.
 V *ľubľovskom okrese* zvolený je G. Salamon, dissident.
 V *Leroči* zvolený je Ladislav Hertelendy, liberál.
 V *Kežmarhu* zvolený je Aladár Bugyán, kossuthista.
 V *Spišskej Sobotě* zvolený je Alad. Reisz, liberál.

Tekovská stolica :

V *zlatomoraveckom okrese* zvolený je Alexander Karácsony, ľudák.
 V *meste Kremnici* zvolený je minister financií Lad. Lukács, liberál.

Tu označené okresy sú zväčša viac-menej ľudové, ba sú medzi nimi aj čisto ľudové, v ktorých sme mali aj kandidátov. Ale ponač liberalom trati sa už pôda pod

nohami, tak oborili sa so všetkou silou na tieto okresy, aby sa aspoň tu udržali, sľubujúc voličom hory-doly. Ale navzdor všetkým namáhaniam a násilnostvam ostali v menšine, ako to z dosavadných 387 mandátov, s ktorými voličia poverili svojich zástupcov, vysvitá. Z tohto má teda mandátov :

ľudová strana	---	---	---	26
vystúpení dissidenti...	---	---	---	26
nová strana	---	---	---	12
Kossuthova strana	---	---	---	156
mimo strán	---	---	---	11
národnostných	---	---	---	7
opozícia spolu	---	---	---	238
liberálna strana	---	---	---	149
väčšina opozície	---	---	---	89

POLITICKÉ CHÝRY.

Násilnostvá liberálov.

Volebný zákon náš je dobrý a menovite novší zákon o kuriálnom súdobníctve uvádza veľmi prísne poriadky proti násilnostvu a klamstvám pri voľbách. Ale liberáli sú natoľko prefikani a tak zlomyseľní, že aj ten nový zákon usilujú sa zaobišť a všetky tie starodavne huncútstva pri kortešačkách a voľbách usilujú sa páchať, lenže na všeliaké iné nové spôsoby.

Vezmime si na príklad verejné úrady. Každý občan vie to, že voľby majú byť slobodné, že každý volič má dľa svojho presvedčenia hlasovať na toho kandidáta, kto: ý sa mu lepšie pozdáva. I vieme, že verejné úrady, teda slúžnovci, notári a rychtári majú povinnosť chrániť slobodnú vôľu občanov. Jestli teda daktorý z týchto úradnikov nechráni slobodnú vôľu voličov, ba nespravodlivým spôsobom, výhrázkami, pokutami a násilnostvom chce voliča daktorého olúpiť o jeho slobodnú vôľu pri hlasovaní: nuž taký úradník je nie ctihodný človek, ale je ledajaký podliak. je horší od kmína a vlamača.

Pri terajších kortešačkách vidíme, že naše verejné úrady predsa len berú ohľad i na zákon, nesprevádzajú kandidátov, nesvolávajú porady politické. Ale ináč veru kortešujú oni ešte tuhšie, ako pred tým novým zákonom. Čitujú k sebe voličov, chodia po dedinách, sľubujú voličom všeliaké výhody alebo hrozia sa im všeliako. Skle párom a remeselníkom celkom otvorene dávajú na vedomie, že im odoberú licene, ak len nebudú hlasovať na liberála. Pred novým zákonom chodievali slúžnovci spolu s liberálnymi kandidátmi po obciach, teraz to robia tak, že kandidát ide vopred a slúžny dovezie sa za ním o voľbačo neskoršie. A nielen slúžnovci, ale všetci úradníci stoliční, i podžupani, nadžupani uponižujú sa a chodia z dediny na dedinu a prehovárajú voličov, aby hlasovali na liberála. Ale páchajú sa kde tu aj celkom bezočaté, verejné šliapania zákonov. Daktorý slúžny zabraňuje reční kandidátovi, iní dali mu reč držať len na pár minút, zase iný cituje kandidáta pred seba a chce ho pokutovať pre «búrenie», aby tak voličov kandidátových nastrašil.

Jedným slovom, liberáli sú nenapraviteľní; oni sú fažkou kliatbou národa uhorského, sú opravdoví katovia toho chudobného ľudu.

Knieža-primas a voľby.

Knieža-primas Klaudius Vaszary upravil na trnavského vikara nasledujúci list:

«Osvietený a preveleb. Pane Vikaru arcibiskupský!

Tak som upovedomený, že zvláste na stranách trnavského vikariátu môjho biskupstva pri príležitosti terajších volieb vlnia sa pohyby stranníckej, *nie na maďarsko-národnom stanovisku sa zakladajúce, ba protimaďarské*. Som síce presvedčený o vlasteneckom smýšľaní a chovaní sa mojeho kňazstva, predsa držím za potrebné osvedčiť, že bych si hlboko ľútil a veľmi by som zazlieval jestli by sa stalo, navzdor môjho očakávania, že by ktorýkoľvek z mojích kňazov za kandidáta strany s takýmto základom vystúpil, alebo by kandidáta takejto strany podporoval. Úctive prosím Osvietenosť Vašu, by ráčila toto moje osvedčenie kňazstvu trnavského vikariátu príležitostným spôsobom na vedomie dať.

S úprimnou úctou a dobroprajnosťou.

V Budapešti, dňa 19. jan. 1905.

Klaudius, kardinál-arcibiskup.»

Rusko-japonská vojna.

Po tieto dni málo prišlo zvestí z Mančžurie. Pri Huanšane 21. januára srazily sa predné stráže. Japonci obtrieľavali Novgorodský vrch, dedinu Šahopao a Udatong. Ruská artilleria vzala si na cieľ japonské vojsko, ktoré stálo južne od Vanganci. V depeši petrohrskej teleg. agencii hovorí sa, že ruské vojsko už žiada sa do boja.

Obrana Port-Artura. Vojenský referent milánskych novín «Perseveranza» v článku svojom o Port-Arture takto píše:

«Slávna obrana Port-Artura privádza nás k tomu, aby sme za bezzákladné považovali nové teórie terajšej nemeckej vojenskej vedy, ktorá, keď francúzske pevnosti poddávaly sa roku 1870 temer bez výstrelu, diskreditovala opevňovacie roboty a uistovala, že nijaká pevnosť, čo by ako bola vystavená, nevydrží vyše dvoch týždňov proti strelbe nových kanónov. Obrana Port-Artura však skvele dokázala, že pevnosti vydržia obliehanie, jestli za ich hradbami sú zmužilé srdcia, rozhodné a smelé charaktery. V tomto páde pevností udržia sa veru, a padnú len preto, že neboly náležite zaopatrené.

Po obrane Port-Artura význam pevností je vzkriesený a nemecké teórie vyvrátené. V Port-Arture obrana desaťnásobne zmocnela, pevnosť neprístupnou sa stala zásluhou inženiera generála Kondratenka, ktorý bol dušou všetkej obrany opevnení, zúčastky doplnovaných po obkľúčení pevnosti, zúčastky tvorených pod výstrelmi nepriateľa.»

Referent potom poznamenáva, že Japoncom, akokoľvek udatní boli, nepodarilo sa ani raz priblížiť sa vážnejšie k pevnosti, dosiahnuť úspechu útokom. Len keď i oni chytili sa do inženierych podzemných minných robôt, podarilo sa im dosiahnuť výsledku. Rusi prestali

viesť tú podzemnú vojnu, pri ktorej zprvu toľké úspechy mali, len vtedy, keď už nemali po ruke prostriedkov, ktoré by boli mohli postaviť proti japonským minérom.

«Ruskí officieri a vojaci — končí taliansky odborník — považovali za najskvelejšiu hviezdu na oblohe Port-Artura inženiera Kondratenka, ktorý viedol úlohy obrany. A len vtedy, keď, zveličiac slávu Ruska, on padol, srazený granátou, padla spolu s ním i pevnosť, v ktorej tak široko rozvil svoje znanie a svoju energiu».

Z Francúzska.

Vo Francúzsku ministerstvo Combesovo, pod ktorým sa proti katolíckym školám a kláštorom tak mnoho zlého prevádzalo, konečne odstúpilo. Präsident republiky Loubet už radil sa s predsedom senátu a s predsedom komory, koho by mal poveriť, aby zostavil novú vládu. Po dlhšej porade konečne so zostavením novej vlády poverený bol Rouvier, finančný minister v Combesovom kabinete, po dlhom vyjednávaní konečne zostavil svoj kabinet nasledovne: Predsedníctvo a financie: Rouvier; pravosúdie: Chaumier, dosavadný minister výučby; vnútro: Etienne; vojnu dosavadný: Berteaux; námorníctvo: Thomson; kolonie: Clementel; verejné práce: Ghauter; výučbu: Bienvenu-Martin; predseda radikálnej socialistickej strany; obchod: Dubier; orbu: Ruau; správca výtvarného umenia: De Jardin Beaumets; finančný štátny sekretár: Merlou; poštársky a telegrafický štátny sekretár Berard; zahraničný minister dosavadný: Delcassé. Jako z menoslovu Rouvierovho kabinetu vysvitá, v zahraničnej politike francúzskej zmena nenastane, ale ani vo vnútornej politike, aspoň čo sa týka boja štátu proti cirkve, niet výhľadu na opustenie Combismu, keďže ministrom výučby je radikálny socialista.

Nepokoje v Rusku.

Z Petrohradu, z hlavného mesta Ruska, deň po deň dochádzajú zprávy o pohyhoch ruských robotníkov. Dosavád štrajkuje asi 50.000 robotníkov. Krem členov robotníckej jednoty zúčastnili sa aj zastupitelia iných robotníckych spolkov a socialisti. Socialisti podali návrh o zmenení štátneho poriadku, ale porada návrh odmietla a prijala tú petíciu, ktorá žiada slobodu tlače. Na robotníckych shromaždeniach stále agitujú za to, aby všetci robotníci podpísali tú prosbu, s ktorou sa obrátia na cára. Prosba končí sa takto: «Smiluj sa nad nami a nechaj nás žiť. Jestli nás necháš v takomto položení aj nadalej, radšej nech zomreme všetci!» V baltickej fabrike 5000, vo fabrike na náboje 7000, vo vaggónovej fabrike 8000 robotníkov štrajkuje. Asi 400.000 robotníkov chce demonštrovať pred cisárskym palácom. Sberajú podpisy na prosbu a vydržiavajú shromaždenia. Duchovný Gapon reční ku robotníkom.

Robotníci sa nato odhodlali bezpodmienečne ísť pred cársky palác aj v tom páde, jestli vojsko upotrebí zbraň. Robotníci uzavreli, že oni neupotrebia žiadneho

nátlaku. Iné si nežiadajú, len aby sám cár vypočul jejich prosbu, lebo úradníkom ju nechcú odovzdať. Duchovný Gapon prisľúbil robotníkom, že v duchovnom rúchu, v ruke s krížom bude viesť robotníkov. Robotníci hovoria, že oni hotoví sú na námestí pred cárskym palácom zomreť. Rozhodne žiadajú, aby sa ukázal cár a vypočul ich prosbu.

Položenie je veľmi vážne. Štrajk sa šíri tak, že vo 174 fabrikách stojí už posavád práca. Deputácie štrajkujúcich radom chodia po všetkých fabrikách, nahovárajú robotníkov, aby zastavili prácu a hovoria, že behom jedného týždňa všetci robotníci celého Ruska budú štrajkovat.

Robotníci vyniesli na mnohých shromaždeniach resolúcie, v ktorých žiadajú aby niektoré ich požiadavky boli hneď vyplnené. Jestli by ale cár žiadostiam ich nevyhovel, tak že budú ďalej demonštrovať.

Vodca robotníkov duchovný Gapon písal cárovi list, v ktorom ho veľmi prosí, aby v cárskom zimnom paláci v nedelu popoludní prevzal prosbu robotníkov. Ďalej písal list aj ministrom vnútorných záležitostí, ktorého upozorňuje, že jeho povinnosťou je zakročiť u cára, aby túto prosbu robotníkov cár prijal. Uisťuje ho, že od robotníkov sa nemá čo obávať, ba tí sami ho obrátia. Gapon chodil aj u ministra pravosúdia, ktorý vzal vážnosť žiadosti robotníkov, ale hovoril, že každého povinnosťou je konať len to, čo mu jeho presvedčenie káže. Metropolita Antonius vyobcoval Gappona, lebo že vo vážnom čase poburuje ľud.

V sobotu ráno opanoval petrohradských obyvateľov strach. Večer boli ulice tmavé, lebo aj tí robotníci, ktorí sú zamestnaní pri elektrickom osvetlení, tiež štrajkujú. Náčelník polície chcel vydať k obyvateľom proklamáciu, ale pretože aj sadzači štrajkovali, nemal ju kto vytlačiť. Duchovný Juraj Gapon vydal vyzvanie, v ktorom prosí obyvateľov Petrohradu, aby na nedeľnejšom shromaždení bez zbrane brali účasť a že aby sa čím vo väčšom počte shromáždili. Gappona stále stráži 300 revolverami ozbrojených robotníkov. Ulice sú preplnené vojskom a policajtami. Petrohrad tak vyzerá, ako by bol už v stave obleženia. Nikto nemá už nádeje, že vláda popustí, lebo aj vojsko dostalo prísny rozkaz, aby proti štrajkujúcim robotníkom energične zakročilo. Lahko sa môže stať, že v nedelu popoludní strhne sa krvavá bitka. Položenie sa stáva vážnejším.

Ďalšie zprávy hovoria, že robotníci vo veľkých húfoch tiahli ku cárskemu palácu, ale vojsko im zastalo cestu. Po poludní vyvinul sa krutý boj po uliciach a námestiach Petrohradu. Robotníci že vraj boli bez zbrane a tak sa chceli pred cára dostaviť, ale vojaci ich nepustili. Toto bola prvá srážka robotníkov s vojskom, v ktorej aj viacerí padli. Robotníci sa utiahli a jeden robotník držal k shromaždeným ohnivú reč, na čo robotníci opäť chceli napredovať k cárskemu palácu. Kozáci z počiatku napomenuli robotníkov, aby sa rozišli, keď to ale nepomohlo, nútení boli použiť zbrane. Viacerí z robotníkov si pokľakali pred kozákmi a prosili ich, aby ich

pustili k cárovi. «Neideme proti cárovi — hovorili — len mu chceme čistú pravdu povedať. Buďte milosrdní a pustite nás k cárovi!» Lež kozáci tejto žiadosti vyhovel nemohli a tak prosba ich zostala bez výsledku. Robotníci ale pritom všetkom ešte urobili pokus ku napredovaniu, na čo vojsko tri razi strelilo do robotníkov. Jedna čiastka robotníkov sa utiahla za riekou Névu, druhá ale vydržala na mieste. Asi 30 robotníci boli po druhej srážke ranení. Ináče sa chovajú ticho, ale odhodlaní sú vytrvať do konca. Niektoré zprávy o srážkach medzi vojskom a robotníkmi hovoria, že 500, iné že 1000, ba že aj 1200 mrtvých pokrývalo ulice Petrohradu. Vojaci dostali rozkaz, aby zatkli Gappona, kňaza, ktorý viedol demonštrácie robotníkov, ale nepodarilo sa im ho chytiť. Ku cárovi behaly jazdecké štafety so zapečatenými oznamami. Posádka mesta, ktorá aj takto počítala 50.000 chlapov, ešte rozmnožili.

Novšie zprávy hovoria, že odvážlivosť a odhodlanosť robotníkov vzdor obrovským obeťam nevedia prelomiť. Má sa za to, že v budú sa ešte tieto nedeľnejšie udalosti opakovať, lebo že počet štrajkujúcich vzrástol už posavád na 250.000 a že mnohí robotníci sú zaopatrení všetkou možnou zbraňou. Najviac sa obávajú útokou s bombou a preto veľmi prísne strážia všetky štátne budovy. Pred zimným palácom a pred Carskym Selom stoja opravdivé armády a aj delostrelectvo vytiahlo svoje delá, aby prekazilo nápady robotníkov. Vo vonkajších štvrtiach panuje vraj anarchia.

Vodcovia robotníkov vydali heslo, že všetkých vojenských dôstojníkov treba zabiť. Pri Kazanskom chráme traja robotníci napadli a do krvi zbili jedného generála; potom pristavili jedon koč, v ktorom sedela jedna popredná dáma. Okná koča vytĺkli a dáma len s veľkou ťažkosťou vbehla do jedného blízkeho obchodu. Na palote veľkokniežata Sergiusa tiež vytĺkli demonštrujúci robotníci všetky okná.

Keď cár počul o hrozných pouličných srážkach, viackrát zamdlel. Prosbu robotníkov oddali mu až vtedy, keď sa ozval prvý rachot pušiek. Cára dotiať ani jedným slovom neupovedomili o strašných udalostiach, len keď už zavznely pušky a delá a vedeli, že toto aj cár počuje, oznámili mu veľmi vážne položenie v Petrohrade a radili mu, aby odcestoval. Cisárovná dostala viacrás křče od plaču a pretože je i tak nezdravá, musela si ľahnúť do posteľe.

Cár aj odišiel z Petrohradu pred demonštrujúcimi robotníkmi, ale kde sa zdržuje to iste nevedno. Robotníci sú tej mienky, že cár je ešte v Gorskom Sele a preto v obrovskom zástupe sa chystajú vniknúť do mesta. Vláda koncentrovala okolo cárskoho palácu veľkú silu vojska, aby sa demonštrujúci robotníci nemohli dostať do cárskoho palácu.

Že kolký je počet mrtvých a ranených, ešte určite vždy nevedno. Úradná zpráva zdvihla počet ranených na 333, kdežto zpravodajci cudzozemských časopisov hovoria, že vraj mrtvých padlo najmenej 2 tisíc a ranených 3 tisíc.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

Starý človek rozprával mi túto udalosť. Som presvedčený o tom, že čistou pravdu mlúvil. Preto aj ja tak to vyrozprávam, ako som to počul.

Počnem s hystoriou Jozefa Kauku.

Viete, kto je Kauka? Jeden chudobný človek, o ktorom druhý ani slova by neprehovoril. O barlu opierajú sa, chodí z dom do domu. Žobre o almužnú, a s tým sa živí. V okolí každý ho pozná. Aj radi ho majú, lebo pekne vie zažakovať almužnú. Nech vám Boh tisícnásobne vynahradí! To je už pekné dobroželanie?

Tento Jozef Kauka nebol vždy takým bedárom, akým je teraz. Nechodil z dom do domu, z dediny na dedinu, veď patrila medzi najmožnejších gazdov. Mal dom, pekné zeme, ktoré štyrom volom dali práce. Aj peniaze mal, či v truhle, či sporiteľni. Veru pred ním aj slúžny si dal dolu klobúk, najmä pred voľbami. Teraz ale chudáčisko nemá ani dom, ani zem, ani peniaze. Všetko je to v cudzích rukách aj s volmi. On len to má, čo dajú mu dobrí ľudia. Jednúc bohatý Jozef Kauka je žobrákom.

Sám si bol príčina, že prišiel o všetko. Pre krutosť a nespokojnú krv. Do všetkého sa miešal a vadil sa aj tam, kde ticho mal byť.

Bez neho nič sa nestalo. Ani krštenie, ani svadba, ani porada na obecnom dome. Aj tam povedal čo mu bolo na jazyku, hoc mnoho ráz hlúposti a grobianstva táral. Najväčšou radosťou jeho bolo, keď mohol daktorého občana nahuckať oproti druhému. Tak urobil to s Matúšom Šesták a s Michalom Kapusta. Poriadní títo roľníci od jakživa žili v najlepšom priateľstve, veď boli kmotrovia. Kauka ale tak im pokolomútil hlavy, že zostali vzteklými nepriateľmi. Nenávideli sa, ako čo by ich Boh k tomu bol stvoril.

Od toho času nikto nevidel ich spolu.

Vec tak sa stala, že kasnár tamojšieho pánstva, kúpiť chcel dvoch koníkov od Šestáka, a dával mu za ne štyristo korún. Jaknáhle dozvedel sa o tom Jozef Kauka, šiel ku Kapustovi, ktorý tiež mal na predaj dvoch vránikov. Sľúbil Michalovi, že za dobrý oldomáš nahovorí kasnára, aby jeho kone kúpil. Kapusta pristal na to.

Kauka teda šiel ku kasnárovi, a ohováral pred ním Šestákové kone. Hanil ich, ako len vedel. Že nie sú síce do behu. Vyzerajú, ako čo by ich bol brkom nadúchal. Konec bol ten, že kasnár od Kapustu kúpil kone za hrbu peňazí, z čoho ušlo sa dačo aj Kaukovi.

Pre toto sa pohnevali dvaja kmotrovia. Šesták horel od hnevu, že kmotor pokazil mu dobrý zárobok. No, to

by mu bol snáď odpustil, ale že sa opovážil haniť jeho zrebce, to mu nikdy neodpustí. Za to hoden je pomsty. Ale počkaj, odplatím sa ti za to! Pohrozil sa kmotrovi. Síce už bolo po rodine. Ak by sa Šestákovi dieťa narodilo, tomu veru Kapusta nebude krstným otcom.

Len-že márne spravil Šesták takýto sľub, lebo i tak nebol by ho vedel splniť. Prešli roky, z kalendárov bola by vystala celá knižnica, ale veru Terka Šestáková nedostala ani bračeka. ani sestričku.

Šestákovi bolo do jedu. Rád by bol mal chlapca, lebo čo bude s gazdovstvom? Kto bude siať, orať a statok opatrovať, keď on nebude vladať? Preto by sa zišiel hodný šuhaj do domu. Nuž ale kto sa bude pravotiť s Bohom? Musí sa uspokojiť s božou sentenciou, oproti ktorej nenie appellaty ani u jedného sudcu.

Šesták teda uspokojil sa. Videl rást Terku; spozoroval, že púčik počína sa rozvíjať. Na jej obličaji kvitly ruže, a v srdci prebývala dobrotá. Bola ona veľmi milé dievča, kto ju len videl, zamiloval sa do nej.

Ako by ju nebol ľúbil otec? Pišný bol na podarené dievča svoje, a neraz povedal sám sebe: viac je hodná, ako sedem naničhodných chlapcov. Lebo v terajšom svete málo ktorý chlapec sa vydari k pomoci rodičom. V školách neučia sa, len postávajú, mrhajú peniaze a robia žiaľ rodičom. Zavčasu naučia sa karty hrať, korhelovať, dlhy robiť a za dievčatmi chodiť. Z takýchto darebákov nemajú rodičia žiadnu radosť. Ale Terka, to je iné! Opravdivý anjel. Tá veru nerobí žiaľ rodičom svojim. Zaslúži, aby ju hodný šuhaj pýtal za ženu.

Veru všetci mládenci uháňali sa o ňu, na čo bol Šesták veľmi hrdým, ale že medzi mládenci bol aj Nácko Kauka a Peter Kapusta, to otca veľmi pohorsievalo.

— Čo? skrikol jednúc, pričom udrel pästou o stôl, to by mi bolo treba. Nech sa neopováži ani jeden z tých holomkov prísť do môjho domu, lebo neviem či by živi vyšli odtiaľto!

— No len pomaly, krotila žena napajedeného Šestáka. Len by si to neurobil!

— Veru že ich pohluším! Bouprisám nohy im dolámem! So mňa nech nikto nerobí blázna.

— Ale maj rozum, starý môj! Kto že robí z teba blázna? Čo ti mátoži v hlave? Dievča je na to, aby sa vydalo, a koho si vyberie, nech ho má. Prečo by ju nemohol pýtať mladý Kauka alebo Kapusta? Však sú synovia najmožnejších gazdov.

— Nech sa neopováži ani jeden! zaškrýpal zubami Šesták.

— Prosím ťa utíš sa. Na veky len nebude trvať váš hnev. Pomeríte sa volakedy!

— Nikdy!

— Nehovor tak. Maj rozum! Však si kresťan, musíš odpustiť nepriateľovi. Pamätáš na slová pána farára? Keď pôjdeš k oltáru, a príde ti na um, že príbuzný tvôj má dačo s tebou, vráť sa nazpät, pomer sa s nim, a tak odporúčaj obetu tvoju Bohu. No, pomeríš sa?

— Áno. Ale len vtedy, keď ma smrť bude drhnúť.

— Ale choď ty bezbožník! Či tá sprostosť pre te

konec hodná je, aby si Pána Boha toľké roky obráždil? Veď si ich lepšie predal na prievidszskom jarmoku, ako ti kasnár núkal za ne. Je čas, aby koniec bol hnevu.

— Konec bude stará moja, zaraz bude koniec. Tak som počul, že Jozef Kauka chce pýtať Terku pre svojho syna. Ukážem mu dvere. A to isté spravím s pytačom kmotra, či ako ich volajú. Čertovi je kmotrom a nie mne! A potom myslím bude pokoj medzi nami. Terká má dosť. Či ja potrebujem majetok druhého? Ani haliera nechcem z neho.

Šestáková krútila hlavou, ale nepovedala ani slova, lebo prašina jej muža z hrubého múru bola vystavená, cez tú neprešlo hoc aké slovo. Vedela dobre, že márne je každá reč, preto radnej mlčala.

Tak sa stalo, ako Šesták predpovedal.

Popoludní prišli pytači, a v mene Jozefa Kauku pýtali Terku pre jeho syna. Povedali aj to, že mladí radi sa majú, teda nech sú svoji.

Šesták nechal pytačov vyprávať, keď ale dokonaly, dal im takúto odpoveď:

— Priatelia moji, vás ctím a vážim, ale tomu, ktorý poslal vás odkazujem to, že ja nikdy nevydám dievku moju za Kauku, tá inakšieho muža zaslúži. Môžete ísť s Pánom Bohom!

Ubohí pytači horeli od haňby, ani sa len neodobrali, ale ponáhľali sa von. Doma potom povedali Kaukovi, čo mu odkázal Šesták.

Kaukova odpoveď Šestáka popúdila k hnevu tak, že sa celý triasol od zlosti. Tvár jeho horela. Pohrozil sa päšťou, a ručal:

— Počkaj ty pyšná familia! Ja ti uvijem venec, ale ho nikdy nezapadneš! Budeš spomínať deň, kedy si Kauku obrazil. Pomstíš sa budem na tebe!

Márne ho krotil syn jeho. Prosil, nech nerobí hlúposti, lebo z toho aj on môže mať škodu. Keď ho Šesták obrazil, tomu Terka nenie vina, tej nech dá pokoj. On rád má to dievča, ani ona nenie ľahostajnou oproti nemu. Možno, ak Boh dá, ešte aj svoji budú. Dosť bolo toho hnevu. Nepriateľstvo otcov, vrhne deti do nešťastia.

Len že syn darmo krotil a prosil otcu. Pekne vyprával, múdre rečnil, len že otec bol slepým a hluchým. Ten len toľko vedel, že Šesták zpotupil a zahaňbil ho pred celou dedinou, čo nemôže bez pomsty nechať. Oko za oko. Ešte ráz zatriasol päšťou, vzal širák a šiel ku Kapustovi.

— Počúvaš Michal, mne veru podkúril ten tvôj kmotor.

— Počul som, že ste dostali košík, odpovedal ten vážnym hlasom.

— To ako tak, pokračoval Kauka, ale teraz na tebe je rad.

— Na mne? pýtal sa Kapusta s počudovaním. Ako to rozumieš?

— Zaraz vysvetlím vec. Istotne vieš, že aj tvoj syn sa buchol do Terky. Veď celá dedina vypráva ako ju ľúbi.

— Zbadal som volačo pri chlapčiskovi, ale dosiaľ ani len nekrkol o tom.

— No teda, ak rád má Terku ten tvoj chalan, tak mal by si ju poistiť, lebo, na môj hriešnu, premle mu volakto cez ústa. Potom môže ručať, tam bude po Terke.

— Hm, hm, kýval hlavou Kapusta.

— Žiadne hm, hm, drážil ho Kauka. To je tak, ako ja hovorím. Tvoj syn len tak bude šťastlivým, ak mu vykonáš, aby Terka bola jeho ženou.

— Mile rád, súseď môj, len že či nepochodím tak, ako si aj ty pochodil?

— Pravda že tak pochodíš, odpovedal Kauka s úsmevom. Ako ukázal dvere mojim pytačom. — to isté urobí aj s tvojimi. Preto som povedal, že teraz je na tebe rad.

— To chceš, aby sa ja vydal takej haňbe, z akej sa tebe ušlo, pýtal sa Kapusta. Len som nejedol bláznivé huby? To odomňa nikto nedožije. Nech si robí čo chce s Terkou, veď je na svete dosť dievčienec.

— Nie tak súseď, pokračoval Kauka. Dalo by sa tomu odpomôcť, že by ti nedal košík.

— Nevieš ako?

— S rozumom všetko sa dá previesť, odpovedal Kauka. Ten pyšný Šestáčisko preto zachodí tak s nami, lebo je majetný. Ani my sme nenie pri ňom zobráci, ale zato nenie utisnutý na nás, preto drží tak vysoko svoju dievku. Hej, ale keby ho podkalo dáke nešťastie, bouprisám hneď by ináč smýšľal a vyprával.

Kauka umlkol, ako čo by bol cheel sobraf myšlienky k plánu, ktorý mal v prašine, ale len toľko povedal: Hej, keby ho len podkalo dáke nešťastie.

— Hja, to by sme sa museli najprv s Pánom Bohom radiť, poznamenal Kapusta.

— Ale čoby! Je na to sto spôsobov, aby volakto do nešťastia upadol, povedal Kauka.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Saský kráľ Juraj, jako z Draždian oznamujú, odcestuje do Berlína na návštevu nemeckého cisára Vilhelma II.

Jozef Jur. Strossmayer, slávny biskup horvatský dňa 4. februára doplní 90. rok svojho pre národ tak veľmi pozhnaného života. Z príležitosti tejto chystajú sa nielen v Horvatsku, ale i po iných slovanských krajoch veľkolepé ovácie.

Osobné. Dp. Pavel Prihoda, farár búr-sv.-mikulášsky, vymenovaný je za prisediaceho sv. stolice trnavskej. — Dp. Jozef Jankola zostal farárom v Boroveach.

Zábava. «Katolícky Kruh» v Skalici usporiada dňa 29. januára priateľský večierok spojený s plesom, na počesť okolitých potravných spolkov. Prístup majú len pozvaní. Začiatok o 8 hod. večer.

Smrť grófa Júliusa Szápáryho. Z Abbazii sdeľujú: Zosnulý gróf Július Szápáry došiel sem koncom novembra lanského roku. Už vtedy bol veľmi chorý, trpel na ľadvenice a pozdejšie už na pečeňu. Keď ostal horšie, navštívil ho v Abbazie sa združujúci čanásky biskup Alexander Dessewffy a opatril ho sviatosťami zomierajúcich. Ťažko chorý gróf ležal v posledných dvoch dňoch svojho života v bezpovedomom stave. Mrtvolu nebohého grófa vystrelili vo veľkej sieni letohrádku Laura. Sieňu ozdobili južnými kvetinami a vencami. Prvý venec položila na rakev manželka grófa. Jeho veličenstvo kráľ poslal vdove po zosnulom grófovi Júliusovi Szápárymu telegramm, v ktorom vyslovil svoju sústrasť nad smrťou jej manžela. Mrtvolu zosnulého dovezli dňa 24. t. m. do obci Szalók-Takšony (st. pešťianska), kde ju pochovali do rodinnej krypty. Kráľ poveril fiumánskeho gubernátora baróna Ervina Rosznera, aby ho zastupoval pri posvätení rakve; grófa Júliusa Szápáryho v Abbazii a uhorského nádorníka grófa Ludvika Apponyho poveril jeho veličenstvo zas tým, aby ho zastupoval pri pohrabe zosnulého grófa v Szalók-Takšonye.

Smrť. Zo Skalice sdeľujú: Dňa 18. t. m. pochovali sme pri veľkej účasti obecnstva Annu Kadlečkovú rod. Blahovú v 30. roku jej života. Zosnulá bola vzornou manželkou, dobrou matkou a verná Slovenka. Oplakávajú ju štyri deti. Obecnstvo valným shromadením na pohrabe dalo výraz svojim žiaľom nad jej smrťou Sladké odpočinutie! Boh poteš zarmutenú rodinu! — V ten istý deň sme pochovali váženého skalického mešťana pána Pavla Špalíka. Pokoj jeho prachu!

Genuanský kniežatský pár u pápeža. Rímske časopisy doniesly minule chýr, že totižto genuanské knieža aj so svojou manželkou navštívil Vatikán, obzrel si tamjšiu bohatú knižnicu a obrazáreň. Teraz dochádzajú z Triestu chýry, že kniežatský pár bol aj na návšteve u pápeža. Keď sa kniežatský pár od pápeža odoberal, pápež odprevadil svojich hosťov až po dvere. Rozhovor, ktorý trval vyše pol hodiny, bol veľmi priateľský. Tejto návšteve pripisujú veľkú významnosť, lebo od tých čias, čo rímsky pápež ztratil panovnícku moc v Ríme, teraz sa stalo po prvý raz, že pápež prijal volaktoré knieža talianskej panovníckej rodiny.

Z košického biskupstva. Maďarský úradný časopis uverejnil už najvyššie rozhodnutie, ktorým ostrihomský kanonik a direktor Pázmánc dr. August Fischer Colibrice vymenovaný je za koadjutora biskupa košického cum jure successionis.

Za svätých vyhlásení. Traja mučeníci košíckí: Marek Körösi (Križín), Štefan Pongrác a Melchior Grodecký boli dňa 15. t. m. v sväto-peterskom chráme v Ríme za svätých vyhlásení. Slávnostný akt vykonal pápež Pius X. pri prítomnosti 22 kardinálov, početných prälátov, členov diplomatického sboru a p.

Na obranu redakčionej mlčanlivosti. Najvyšší súdny dvor rakúsky v istej pravotnej zaležitosti bol vyslovil takzvanú «nutnosť svedoctva», t. j. aby redaktor udal pôvodcu istej zprávy. Proti tomuto výroku najvyššieho súdu viedeňskí novinári vydržovali protestujúce shromadenie. Predseda novinárskych spolkov odsvedčil medziiným: «My novinári nie sme na to, aby sme ľuďom vydávali vrchnosti tým menej toho, kto sa nám zdôverí. Na takéto remeslo nedáme sa degradovať. Súdy nech súdia, ako vedia a ako chcú, — ale tajomstvo redakčionej nesmie byť narušené». Potom prijali resolúciu takého smyslu a vyslovili, že požiadajú zákonodarstvo, aby pri tvorení tlačového zákona vzali tú zásadu do zákona, a síce v takej forme, ktorá bude vytvárať každú pochybnosť.

Smrť. Dňa 15. t. m. zomrela matka präsidenta francúzskej republiky Loubeta v 86. roku.

Zamrzla celá rodina. Zo Satmáru sdeľujú, že voľiar Peter Močona na vozíku viezol sa so ženou a tromi deťmi stane Ferenci na blízku pustu Čengerskú. Na ceste pochytila ich strašná metelica, tak že nevedeli, kam sa hnuť. Na druhý deň žandárska patrola našla ich zviazých a zamrznutých.

Veľký víchor na celej Riviere zúrila po tieto dni. Sňah a mrazy zapríčinili milióny škody po zahradách a parkoch, v ktorých chorľaví ľudia zo severného surového podnebia hľadali ľavného útulku. Ostatne v celej Itálii panuje už od viac dní mimoriadne, veľmi studené počasie. Je to tým citlivejšie pre italské obyvateľstvo, že v Itálii niet pecí po izbách.

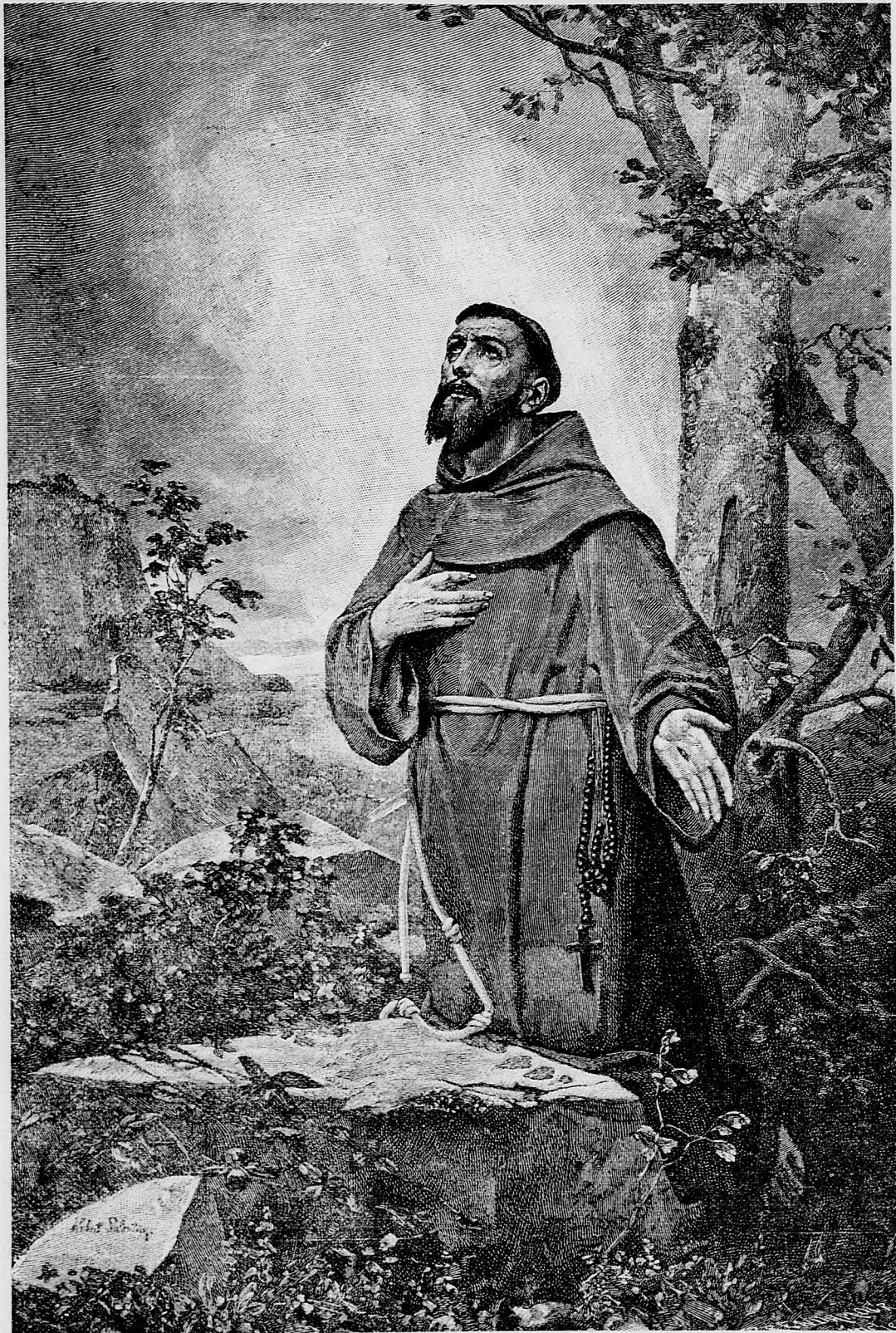
Proroctvo. Čínsky dvorný astronom vidí pred sebou veľmi temnú budúcnosť. Vojska bude vraj trvať ešte 33 roky a po štyroch rokoch že Anglicko bude nútené chopiť sa zbrane.

Nemusejú sa vydávať. V Japonsku bol dosiaľ platný zákon, že každá ženská musí sa do 36. roku vydať. Ktorá sa do toho veku nevydala, štátne úrady dali jej bez všetkých okolností za manžela vdovca alebo starého mládenca, ktorý sa k tomu odhodlal. Tento zákon bol teraz cisárskym nariadením zrušený a každá japonská panna môže čakať, dokiaľ sa jej páči.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarhách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých poboňných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

300.000 korunový obed. John Hanau, obuvnícky fabrikant a mnohonásobný millionár v New-Yorku povolal 40 osôb na obed. Chcel prevýšiť obedy všetkých new-

prsnú ihlu. Trovy tejto passie millionára vyžadovaly 300.000 korun. Časopisy ostro napádajú Hanaua a vyhlasujú také počínanie za hriech proti Bohu a Iudom.

Modlitba Sv. Františka.

yorkských boháčov a, tak sa zdá, že skutočne docielil ten najvyšší rekord v tom ohľade. Všetko stolové náradie bolo z kutého zlata. Každý mužský hosť dostal diamantami ozdobené manžetové gombíky, každá dáma zlatú

Oheň v biskupskom paláci. V noci na Nový rok dľa gréckeho kalendára v paláci lugošského gréckokatolíckeho biskupa dra Vazula Husszu-va vypukol oheň, ktorý ale čoskoro udusili.

Pozvanie. Slovenský Spolok v Pešťbudíne usporiada v sobotu (dňa 4. februára) roku 1905. v miestnosťach hotelu «Arcikniežata Jozefa» (József főherczeg szálloda, Baross-tér 2.) **fašiankovú zábavu**, na ktorú s úctou povoláva riaditeľstvo. — *Vstupné:* v predodpredaji za osobu 1 kor. 60 halierov, za rodinu (1 pán a dve dámy) 4 koruny; pri pokladnici za osobu 2 koruny, za rodinu 5 korún. — Začiatok o 9. hodine večer. — Hudba česká. — Bratia dostavte sa na túto zábavu.

Pápež a prievozník. Zaujímavého hosťa mal po tieto dni pápež Pius X. Pápež počul od svojich sestár, že starý prievozník, ktorý bol za 9 rokov v službe u neho ešte ako u benátskeho patriarchu, zdržuje sa v Ríme. Pápež hneď dal starého zavolať do Vatikánu, dobre ho uhostil a dlho sa shováral s ním o Benátkach, o spoločných známych a o iných veciach. Starý prievozník hlboko dojatý sa vzdialil a vždy spomína, že svätý otec nevie zabudnúť pekné mesto Benátky.

— Práve tak prietive prehovoril so mnou, ako keď v Benátkach, obdaril ma všetkým, čo bolo pekné a dobré.

Starec síce ani teraz nie je bez služby. Keď totižto kardinála Sartu vyvolili za pápeža, nový benátsky patriarcha Cavallari ho prijal do služby.

Z Trenčianskej. Administratívny výbor stolice trenčianskej vydržoval dňa 10. januára svoje riadne mesačné zasadnutie, ktorému predsedal hlavný župan trenčianskej stolice Gejza Osztrólczy. Na zasadnutí pojednávali nasledovné zaujímavejšie veci. Finančný direktor oznámil, že dane v mesiaci decembri platili dosť riadne a tak že niet mnoho reštancii. Škôldozorca navštívil v decembri nasledovné školy: Štátnu školu v Dolných Drškoveciach a v Pečenadoch, obecnú školu vo Svrčinci a v Čiernom a rímsko-katolícku školu v Orechovom, v Dolnej Gradne a v Dolných Našticiach. Výsledok vyučovania je všade obstojný. Zdravotný stav stolice bol v decembri horší, než v októbri. Difitritis vystúpil v 16 pádoch v 10 obciach a šarlach zúrila epidemické v Rajci. Osýpky zúrily epidemické v Praznove, vo Svrčinci, v Slopanej, v Ďurďovom a v Pružine a krem toho kde-tu aj v iných obciach. Čo sa týče zdravotného stavu dobytky, bol dosť prajný, nákazlivé nemoci sotva vystúpily niekde. V Pečenadoch a v Rybanoch sviňská ruža prestala a v Hrabovom a v Predmieri prestal zas sviňský dúl. Konečne šéf štátneho stavebného úradu prečítal prípis ministra obchodu, dľa ktorého na trenčianskom moste cez Váh preto nemôže sotret mýto, lebo to záujem štátu nedovoľuje, pretože most dal vystaviť štát s nákladom 600.000 korún a most prináša ročne len 10.000 korún čistého dôchodku.

Nešťastie va voze. V obci Kocsolya (tolníanska stolica) udalo sa tieto dni veľké nešťastie. Gazda Adam Eckert s jedným svojim priateľom poháňal na ťažkom voze domov. Na strmej a zamrzutej ceste sa ale jedon kón pokízol, Adam Eckert skočil s voza, aby pomohol vstať hore koňovi, keď si ale opäť chcel vysadnúť na voz, kone sa splašily a Eckert spadol na zem, tak že ho voz prešiel. Nešťastník, ktorý má krem vdovy aj 8 malých detí, naskutku zomrel.

Vražda v kaviarni. Vo varšavskej kaviarni Lijevskyho, ako ztadiaľ sdeľujú, odohrala sa minulé dni úžasná udalosť. Sochár Dunikovsky zastrelil všeobecne známeho maliara Václava Pavlička. Títo dvaja umelci boli už od dávna v hneve. Dunikovsky je totiž členom predsedníctva Spolku výtvarného umenia a keď chcel Pavliček nedávno na výstave spoločnosti vystaviť jedon svoj obraz, na návrh Dunikovského obraz neprijali. Pavliček na to vyvolal na súboj Dunikovského, ktorý sa ale vyslovil, že maliarovi nedá rytierske zadostučinenie, lebo je vraj choromyselný. Pavliček vtedy odhodlal sa, že bude insultovať sochára. Keď sa tieto dni náhodou sišli v kaviarni, Pavliček chcel dať Dunikovskému zaucho, lenže tento rýchle vytiahol revolver a jedon za druhým dvakrát strelil do maliara. Obidva výstrely maliara trafily, tak že o dve hodiny aj skončil. Dunikovsky sa dobrovoľne hlásil na políciu, kde ho vypočuli a zatkli. Zastrelený maliar zanechal po sebe vdovu a jedon malé dieťa.

Obete dynamitu. V obci Barano neďaleko Neapolu pripravovalo si viac rybárov v jednom pobrežnom domčeku dynamitové nábitky, ktoré upotrebovávajú k loveniu rýb. Jedon rybár z nepozornosti pustil na zem patrón, ktorý vybúšil a rozhodil všetky hotové nábitny. Hrozný výbuch rozhodil celý domec a srúcaniny pochovaly nešťastných rybárov. Pod rumami našli hrozne dokaličené mrtvolky dvoch bratov a krem toho ôsmi rybári boli pozväzlive ranení. Rybári majú všetci familie.

Vysoký vek. V Braile zomrel sedliak Valeanu Radu v 112. roku života. Ešte v jaseňi vychodil do lesa a donášal si kurivo.

Veľké zimy, sňahové záveje sú príčinou mnohých trápnych nemocí, a preto odporúča sa jedon vyprobovaný dobrý domáci liek pri rukách mať. Svetoznámy Fellerov Elsa-Fluid s neprevyšiteľnou istotou pomáha proti reume, lámke, influenzi, kašľu, boleniu drieka, klanu, trhanu, proti boleniu žalúdka, hlavy a zubov, proti náteche, zamrznutým čiastkam a ešte proti mnohým iným nemociam. 12 malých flasiiek alebo 6 duplovaných flasiiek Fellerovho Elsa Fluidu za 5 korún bezplatne zašle dorábateľ Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, Kostolná ulica číslo 18. (záhrebská stolica). Chráňme sa padeľateľov.

Po mnohých próbach a po dosiahnutí výsledkov poľhnutý, mám tú zkušenosť, že sú také liečivé prostriedky, o ktorých sa môže povedať, že sú skutočne požehnané. Kto by neznal to, že najviac ľudí trápi trhanie, bôlasti v kosťach, bolenie nervov, zmeravenie, ktorých nemosi súhrnné meno je lámka alebo reuma. Toto je tá choroba, proti ktorej veľmi mnohí privedú liečivé prostriedky do obeh, ale veru najviacerých je slabý účinok. Veľmi dôležitú službu mieni tedy dolupodpísaný lekárnik ctenému čitateľstvu preukázať tým, keď mu poukáže, že proti takej chorobe jesto jedon celkom iste účinkujúci liek, ktorý ešte aj u takých chorých ťažké nemoci istotne vylieči, ktorí od 10—15 rokov trpeli a ktorí marne hľadali kdeinde vyliečenie. Tento výtečný liek je Zoltán-ova masť, ktorú dostať 1 flášku za 2 koruny v lekárni Zoltán-ovej v Budapešti, na rohu Szabadság-tér a ulice Sétatér.

Krajinský púť do svätej zeme 1905.

Duchovný vodca: Velk. p. Jozef Škarda, prépošť v Šaštíne.

Výťah z Programmu:

Čas odchodu: Púť pohne sa okolo dňa 4-ho marca roku 1905. (O presnom čase odchodu účasť na púti vezmúci budú zavčasu upovedomení.) — **Obsah cestovania:** Cesta potrvá 40—43 dní Príchod zpiatky pred Kvetnou nedelou. — **Smer cesty:** Budapešť—Belehrad—Sofia—Carihrad—Smyrna—Rhodus—Beiruth—Damask—Baalbek—Beirut—Haifa—vrch Karmel—Nazarét—Tiber—jazero Genezaret—vrch Tábor—Nazarét—Djenin—Samária—Nablus—(Sichem)—Bethel—Jeruzalem—Betlehem—Sv. Ján—Jaffa—Portsaid—uzina Suez—Ismailia—Kairo—Alexandria—Messina—Neapol—Rím—Ancona—Fiume (Rieka)—Budapest. — **Ceny zúčastnenia:** Pre skupinu A: I. trieda železnica, I. trieda na lodi 1580 korún (prvotriedne zaopatrenie). Pre skupinu B: II. trieda železnica, I. trieda na lodi 1445 korún (prvotriedne zaopatrenie). Pre skupinu C: II. trieda železnica, II. trieda na lodi 1255 korún (druhotriedne zaopatrenie). Pre skupinu D: III. trieda železnica, II. trieda na lodi 1185 korún (druhotriedne zaopatrenie). Pre skupinu E: III. tr. železnica, III. trieda na lodi 650 korún (tretotriedne zaopatrenie). — **Podmienky zúčastnenia. Prihlásenie.** Na tejto púti — vzhľadom presného ustálenia miest na lodi — najviac 185 osôb môže brať účasť, a síce: zo skupiny A—B spolu 60, zo skupiny C—D spolu 25 a konečne zo skupiny E najviac 100 účastníkov sa môže prihlásiť. Prihlásiť sa možno u duchovného vodcu púte veľkomožného a veleb. pána Jozefa Škardu, prépošťa v Sasváre (Nyitra megye) s vystavenou prihlasujúcou sa listinou na skupinu A a B sa vzťahujúcu do 1. januára roku 1905. — **Cestovný list.** Každý účastník púte má potrebu na cestovný list (pass), ktorý na hlavnom kapitáňskom úrade alebo po okresoch u hlavného slúžnovského úradu si má zadovážiť. — Bližšie vysvetlenie podá podrobný program, o ktorý sa treba hlásiť tiež u veľk. pána Jozefa Škardu, prépošťa v Sasváre.

HOSPODÁRSTVO.

O dochovávaní hydu.

(Pokračovanie.)

Po tomto prehovorme dakoľko slov o liahnutí. Čas prirodzeného liahnutia je na jar, lebo takéto kurence do zimi vyrastú a počnú nosiť vajcia, čo má veľký význam zo strany obchodnej. Mimo tohoto aj iný význam má jarnie liahnutie t. j. že kurence v čase tomto o mnoho menej trpia od hmyzu, ako té, ktoré neskorej príjdu na svet. S týmto ale nechcem to povedať, aby sme sliepky len na jar podsypali, ba naopak, ak je možno, zariadme to tak, aby sme v každom čase mali kurence. S jarným liahnutím len to som chcel spomenúť, že plemenákov z toho máme vybrať. Aby liahnutie kureniec v každom čase

podarilo sa: pozor musíme dať na sliepku (kvočku) a na vajcia. Vajcia nech sú friské, a nenechajme ich od jedného dňa ďalej v hniezde. Nie sú dobré od starej alebo veľmi mladej sliepky. Hlavná vec, aby boli zárody, čo tak docielime, keď držíme zdravých, silných a mladých kohútov rátając na 10—15 sliepok jedného.

Kvočka musí byť úplne zdravá, stredoveká a dobre podperená. Jestli nielen k liahnutiu upotrebíme ju ale aj k vedeniu kureniec: tak nech je smelá, ba nerobí nič, keď je rvač. Podnet liahnutia ale nech je tak vyvinutý v nej, že hoc kde ju podsypeme, sedieť bude. Posudzujem tú zlú obyčaj, ktorá ziaľ veľmi je rozšírená, že kvočku zakrývajú prinútiť sedieť. Takáto sliepka často potľče vajcia, dohnusí ich trusom, alebo len z väčša zasadne vajcia, prečo zostane veľa záprdkov.

Miesto, kde sliepka sedieť bude, nech je tiché, dost tmavé a hniezdo nech je blízko zeme. Jak hniezdo tak aj stelivo musí byť čisté. Kôš treba ešte pred podsípaním umyť s tuhým luhom, aby sa nedržala v ňom hmyz, a len keď dobre uschne, vložme doňho vajcia. Na mnohých okoliach je v obyčaji dávať pokrm a vodu blízko hniezda, aby kvočka tým menej schádzala z vajec. Posudzujem túto obyčaj lebo je zlá, ponač aj kvočka musí sa pohybovať a kúpať. Keby teda sama od seba nezanehala hniezdo, tak cez poludnie vydvihne ju odtiaľ — ak by len sama nesišla — nakrmíme a napojíme ju. Pri tejto príležitosti majme starosť, aby sa okúpala t. j. zariadme na blízko prachový «kúpel». Keď sa kvočka nazerala, vykúpala a črevá vyprázdnila — čo trvá 10—15 minút — poberá sa do hniezda, ak by ale meškala, tak prinútime ju k tomu. Na 20—21. deň počnú sa liahnúť kurence. Vtedy často treba dozerať na hniezdo a čistiť ho od škrupín. Aby sliepka až do konca liahnutia zostala v hniezde, radím za každým vziať odtiaľ kurence, a tak nedošliape z nich ani jedno. Kuriatka vložíme do slamenice alebo do košíka medzi perie, a dáme ich na teplé miesto, aby dokonale uschly. Na noc ale nazpáť pod sliepku.

Prvý pokrm kureniec je na tvrdo uvarené vajce, ktoré potom pomrvíme; podrobený a v mlieku močený žitný chlieb alebo kukuričná múka. Jak pokrmy této zdajú sa nám byť drahými, tak chovajme kurence zprvoti vo vode močenou kukuričnou múkou, a keď už po vonku chodia majme starosť aby našli hmyz a chrobač. Vodu nech pijú z plytkej nádoby v ktorej nielen že neutopia sa, ale ani perie si nepomokria.

Kým nezpevňujú a nenaučia sa jiesť, s matkou na jednej krme sú, ale potom pod klonku zavreáme kvočku, keď drahší pokrm nasypeme kuraťom. Jak je dvor malý, alebo je veľa kureniec, tak že nenajdú dostatočného hmyzu a iného pokrmu, tak nebudú sa popravovať od samej kukuričnej múky, ba zkažu by vzali od nej. V takomto páde musíme sa postarať o náhradný pokrm.

Najlepšie vyrastené kurence neháme na plemeno.

(Pokračovanie nasleduje.)

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich velactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

DOPISY.

Kysucké Nové-Mesto.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

Výkaz milodarov na vystavenie shoreného kysucko-novomestského kostola.

P. J. Tomášek, rektor Redemptoristov, Červenka (Morava) 200 korún; Farský úrad, A. Dombó 100 korún; J. Morth, Szikra 50 korún; M. A. Brucker, Hlahovec 33 korún; V. Kardoš, Kolos, J. Fülöp, Magyarhertelend, J. Gosztonyi, Somogy-Szent-László po 20—20 korún; R. Oravszky, Bela 21 korún; F. Köbert, kanonik, Német-Keresztes 22 korún 54 halierov; A. Lelkeš, Lakács 14 korún; J. Lukič, Öttevény 11 korún; Spišskí bohoslovci 10 korún 20 halierov; Nitranskí bohoslovci 16 korún; Malé seminárium, Nitra 11 korún; J. Padvieh, A.-Hámos 11 korún; D. Bresztyenszky, Selec 19 korún; A. Léday, V.-Slatina 15 korún; E. Kundrich, Eperjes; J. Bielek, Nové-Mesto; J. Némethy, Nová-Bystrica; F. Horváth, Riečnica; A. Hil, Kysucké Nové Mesto; Farský úrad, Zakamené Hlin po 10—10 korún; Farský úrad, Prievidza 8 korún; Farský úrad, Sišov 5 kor. 64 halierov; J. Galbavý, Nové Mesto 8 korún; Farský úrad, D.-Orochov 6 korún 50 halierov; A. Bartošik, Močonok; J. Andráščík, Raslavica; J. Duday, Tókésujfalu po 5—5 korún; P. Hřečka, Zubák; M. Škrivanek, Bélaház; J. Magdolen, Chinorany po 4—4 koruny; P. Valkó, Paszolaj, J. Balgha, Árvaváralja; P. Šimek, Turzovka; J. Hambor, Kassa; F. Krasznyec, V.-Bobrovec; J. Sztastyik, Selec; B. Gombarovič, Brodjane; T. Havlik, Zahor; Pani Detrich-Ragályi A., Liptov po 2—2 koruny; F. Kopernický, Ōlved; E. Czaykovszky, Virágölgy po 3—3 koruny; A. Fiebig, Zerdahely 5 korún; K. Hamar, Malé Oponice

3 koruny; Vdova D. Unger, Ružomberok; J. Strizsenec, Piešťany; J. Hulin, Nagyfűged po 1—1 korune.

J. Porazik z Budatina pre chudobných žiakov novomestských poslal 10 korún.

Nech našim drahým dobrodincom sám Pán Ježiš tisíc násobne odplatí, ktorému na Vianoce tak milé dary priniesli k vystaveniu Jeho pribytku.

Koloman Szmda, dekan-farár.

Bánovce.

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Jako známo ct. rodákovi, že u nás v Bánovcach zišlo sa pár popredných občanov, aby usniesli sa na tom, by založili sme si u nás ľudovú banku, ktorá by zamedzila raz navždy nesvedomitú vykorisťovanie tunajšieho ľudu pred úžerníckymi pijavicami.

Jako každého podniku, s ktorým ide sa chrániť náš ľud je ťažký začiatok, tak aj tento mal a aj má hrozne mnoho nepriateľov, ktorí by ho radi spovrchu zeme smietli. Najsamprv začali upodozrievať zakladateľov, že sú takí a takí, že spolok zakladajú len preto, aby sa doň mohli za úradníkov povoliť a s banky pohodlne žiť; že vraj u nás nepanuje žiadna úžera proti ktorej by sa musela zakladať banka a že je u nás už jedna banka, ktorá vraj dostačí pre okolie.

Že by úžera u nás nebola, to je mlka, lebo sama tunajšia sporiteľna úžerničila až do tej doby, dokiaľ sa banka ľudová nezačala zakladať. Banka táto od rázu spustila 2 percenty od požičiek. Čo sa týka ale jednotlivcov tých svojim časom posvietime že ako driapali 15—18 ba aj 80 percentov so sta. A čo sa týka platov tých úradníkov o ktorých sa boli «Slovenské Noviny» rozpísali, to bola holá lož.

Nuž vidieť s toho, že banku majú v rukách ľudia takí, ktorých cieľ je nie bohatnúť s úžeri, ale skutočne ľudu pomáhať. Vidieť to i s úrokomeru, ktorý je celkom kresťanský, bo od požičiek sa bude platiť len 6—6 aj pol percentov; pri požičkách na kratšiu dobu 7 aj pol bez všetkých iných príražkov jaké si sporiteľne zvikli pripisovať. Od vkladov ale 4—4 aj pol percentov, čo je tiež po kresťanský.

Vyzívam tedy všetkých tých pánov, ktorí chcjú peniaze požičiavať alebo do dobrých rúk vložiť, nech sa s dôverou obratia na «Bánovskú Ľudovú Banku», ktorá s tou najväčšou ochotou požiadavkam — či už v kladateľom alebo požičiavateľom, vyhovie.

Cieľ banky je celkom humanný a nie nejaký politický, jako to naši nepriatelia po okolitých obciach roztrusovali, keď chodil po rychtároch, aby účastiny nepodpisovali. Takýchto panákov by mal kupecký zákon moresu priučiť, keď hatia napredovanie krajinského peňažného obchodu.

Účastinár.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom prijmem láskavé príhlasy o knižočky «*Tridsaťročné jubiliäum farárskeho úradovania*» a na «*Odrobinky svadby kánigalilejskej*», ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dľa možnosti ale aspoň 4 halierov. Chudobní moji farníci každú nedeľu modlia sa za všetkých dobrodinco, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadenia nového kostola.

V Lutišiach, dňa 25. nov. 1904. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam
Ján Greben, farár.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. -- Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézete» v Budapešti.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfí, katechet a Andrej

Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

U redakcii: «*Posol Svätého Antona*», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28 dostal tieto knižočky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 kalierov.

Odkazy redakcie.

Viacerím. Páni dopisovatelia nech nám láskave odpustia, že v minulom čísle mnohé dopisy sme zkrátili alebo vôbec neuverejnili.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Všetkým našim dobrým priateľom v laskavú známosť uvádzame, že kalendár «Posol Svätého Antona» úplne sa už minul.

J. Č. v B. okrese. Žeby to malo u vás ináč ísť, to máte uplnú pravdu, ale čo, keď je to iný háčik pri tamejších... Práve ten, ktorý by Vám šiol na pomoc za Vaše dobro, odialite sa od neho. Toto by bola jedna Vaša chyba. Druhá chyba je tá, že nenie ste zorganizovaní. Tretia chyba by bola ale tá, že od závidisti pomstíte sa sami na svojich spolužijúcich bratoch s čoho len židia krémári, kšeftári a židovský advokáti majú ošoh a seba na mizeriu robíte.

Dobrý ľudák. Aj u vás najlepšie a najmúdrejšie by bolo to, keď by jedného držali ste sa a to medzi vami žijúceho ľudáka.

J. Sl. v V. Keď budete sa statne držať, vtedy istotne Vy budete sami sebe cestu života stavať a nie on Vám. Zdravstvujte!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K 10.00-10.45, peštianska K 10.00-10.35, belehradská K. 10.00-10.30, banátska (77 kilogramová) K. 09.90-10.30. — *Raž:* K. 7.50-7.70. — *Jačmeň* na krm K. 7.10-7.40. — *Ovos:* prvotriedny 7.05-7.30, druhotriedny 6.90-7.05. — *Kukurica:* K. 7.90-8.50. — *Repica:* K. 11.25-11.50. — *Prosó:* K. —. —.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	15.80	15.40	15.90	14.70	14.40	14.00	13.50
			č.	7	7½	8	
			K.	13.00	12.00	7.40	

Hrach: K. 15:50—20:50. — **Šošovica** veľká čistá K. 15:00—16:00. — **Konopné semä:** K. 13:50—14:00. — **Lanové semä:** prima K. 9:00—9:50. — **Rasca:** K. 31:00—32:00. — **Mak:** sivý K. 27:00—28:00, modrý K. 25:00—26:00. — **Ladník:** K. 7:00 do 7:50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** rafinovaný K. 83:00—84:00, kockový K. 85:00—86:00, kandis biely K. 82:00, zltý K. 82:00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 46:00 ruský (***) K. 43:50 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 11:00—13:00, slavonský (1904) K. 00:00—00:00 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 12:00 do 12:50 srbské (80—85 kus.) K. 13:00—13:25.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 155:50 do 156:50. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 55:00—56:00.

Sviňská masť: budapeštianska K. 64:00 do 64:50.

Slanina: vidiecka K. — — — — — mestská 3 kusová K. 54:50—55:00 za 50 klgr.

Niet choroby vo vašom dome
ak si dáte doniesť chýrny

Kráľovský-balsam

Kráľa balsamov, ktorý je proti všetkým chorobám jedine istý prostriedok a aj každý starý neúhľadný vylietá; teda ho treba v každom dome držať, lebo týmto chýrnym balsamom prekaší sa bolenie hlavy, lampa, pakostnica, reuma, bolenie zubov a chrbta, trhanie v nohách, kolika, bolenie žalúdka atď.: slovom jediný istý liek proti každej nemoci je chýrny Kráľovský balsam, teda nevyhnutne je potrebné, aby v každom dome bol na pohotovosť. Cena veľkej fľaše 2 kor. s úplným návodom o upotrebení. Môže sa dostať u Grósz-Nagy Ferencza apotekára v Debreczene č. 17. Arany egyszervu gyógyszerész. V Budapešti v Thörök Jozsefovej apatike, Király-utca 12. — S týmto liekom môže sa objednať v celej krajine uznaná chýrna hajdúška pomáda na bavuze, od ktorej za najkratší čas možno dostať najpeknéjšie bavúze, 3 tegle za 1 kor. 50 hal.

Oznamy prijíma

administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-utca 28.

Snubné prstene.

6 karátové kus za 1 zl. 50 kr. 14 karátové zlaté od 3 zl. 50 kr.) vyššie

Solidne, bez zvarania!

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. úradný oceňovateľ

== Viedeň, ==

XIV., Mariahilferstrasse 187/b.

Na 8 dňovú próbu

nadobierku len 3 zl. pošlem moju opravdivú Solinger mašinu na strihanie vlasů, a zavazu em sa tu istu behom 8 dni spatky prijaf a tak tiež aj peniaze spatky poslaf. Mašina je 16 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nesmela ani v jednej domácnosti chýbeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 deťoch za štvrt roka zošporujeme. Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšie jemnosti je jasno brusená 2 zl. Kónskén-žnice, volačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl. Zásielky vybavujú sa na dobierku skrz sklad dieľn. **Leo Lateiner**, Wiedeň, I. Fleischmarkt 17—42. I.

Žalúdková nemoc

nechuť jedlu, tlačenie žalúdka, oslabenie žalúdka, žalúdočné krče, dvíhanie, pálenie obličiek, zapečenie, zlé trovenie, zdutie, gíganie a v mnoho iných žalúdočných nemociach taktiež proti nespaniu, málokvonosti, žltacke a mnoho iným od žalúdka pochodiacim nemociam s prospechom účinkujú svetocnyrne

BRÁDY-ho Mariacellské žalúdočné kvapky

so známym výtečným účinkom vládnce.

Mnoho tisíc poďakujúcich a uznalivých listov.

V najviac lekárnach k dostaniu.

Cena jednej fľašky spolu s návodom užívania 80 hal., duplovaná fľaška 1 koruna 40 hal.

Aby teda ct. obecenstvo skutočne len mnou zhotovené a od desaťročí pod menom **MARIACELLSKÉ KVAPKY** všeobecne známe a vážené žalúdočné kvapky dostalo a nie kačejaké nepodobneniny, neca každý netedne žiada

Brády-ho žalúdočné kvapky,

ktoré sú v súlku červenej barvy balené, okrem toho každá fľaška a súlok tu vidiaci **C. Brády** liaty podpis nosi, ochranná známka oko aj zhotovateľ. Akékoľvek iné, ako falšované treba naspät odmietnuť.

Ustredný sklad: K. BRÁDY, lekareň

ku „Uhorskému Kráľovi“, Viedeň I.,

C. Brády

ako tiež uhorský hlavný sklad **Jozef Török**, lekárník (Budapest, VI. okres.) za vepred poslané peniaze alebo na dobierku za 5 korun 6 malých, za 4 kor. 50 hal. 3 veľké fľašky pošle bezplatne.

SCHICHT- ..MYDLO..

so známkou Jeleň alebo Klúč

najlepšie a najvýdatnejšie a tak

aj najlacnejšie mydlo.

Bez akýchkoľvek škodlivých častíc!

Všade k dostaniu!

Pri kupovaní ale obzvlášť na to pozorujeme, aby každý kus mydla opatrený bol názvom **«Schicht»** a s jednou hore označených ochranných znamok.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenné a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Ziadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté illustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

Každá Gazdina môže byť píšná na svoju kávu!

Kathreiner
Kneipp sladová káva

tam, kde kávu pijú, nemôže nikdy chybovať!

o o o

Len pytajte tuto kávu vždy v zatvorených baličkoch známkou »Kathreiner«, a neslobodno nikdy kupovať, čo sa otvoreno dávaža!

DOLICIN jehož najchýrejší lekári a professori s výtečným účinkom upotrebuju pr. suchej nemoci (tuberkulozi), kašľaní, zachrípnú i prsný a pľúcnych nemocíach, katare, astme, fažkom dýchání, suchom kašľaní a gágorovných nemocíach horúčku a potenie zastávi. Pri de.skom somarskom kašľí **Dolicin** nevidané účinky preukáže. Cena 1 kor. 40 hal. a 2 kor.

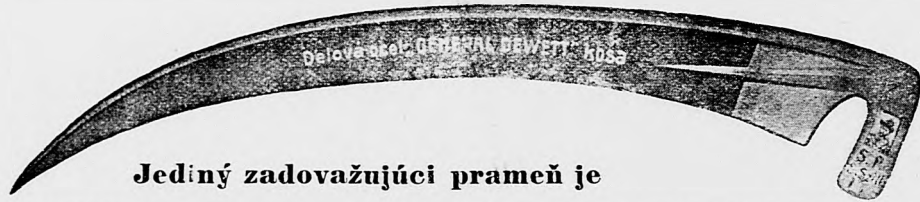
Dostať u **KORNELA DEMETER, lekárnik,** v Szászvaros-e, Iskola-tér 53. sz.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

jediný zosielateľ kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí).

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čas kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrazkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Smrteľné nebezpečie na jednej svatbe.

(Odtisk zakázaný.)

Skutočná udalosť dľa rozprávky Jána Mudroňa v Komárom-Tarjane.

(Odtisk zakázaný.)

Bolo po žatve, tu sedeli sme pod lipou pred kostolom s našim starým učiteľom, rozprávky ktorého sme tak radi počúvali. Tento raz nám rozprával o svojom priateľovi.

«Sused Michal», vravel medzi iným, bol veľmi obľúbeným človekom a dedinským rychtárom; mal dve dcéry, z ktorých jedna, 18ročná Mária vydala sa mala za syna zámožného lichvára, Martina. Tá druhá dcéra bola bledá, chorľavá, 18ročná dievčinka, trpela od detinstva na pakostnicu, štiepanie v údoch; ramená a nohy jej boli opuchnuté, vždy mala bolenie hlavy, klopanie srdca, závraty ju napádali a mdloba, a ponevác takmer vždy ležala v posteli, nemala chuť k jedlu. Bohatý gazda nešetril peniaze, aby mladšiu dcéru svoju vyľiečil, ale nič nepomohlo. Pred tromi rokmi, keď sa staršia dcéra vydávala mala, nevedel ani gazda sám, koho by mal pozvať za starejšieho bez toho, že by ostatných susedov nejak neurazil, z ktorých jedného každý miloval. Hned otvorili okná a gazdú umývali octom a vodou, ale všetko marne; ženy a dievky bedákaly a zúfale si vlasy škibaly, srdce sa mi svieralo a ja som nemohol pomôcť! Tu mi vzkrsla v hlave ratujúca myšlienka, volám na manželku svoju: «Oh, keby sme tu mali Fellerov Elsa-Fluid, ten by nášmu priateľovi istotne pomohol!» Moja manželka rýchlo prekúpala svoje vacky a na šťastie našla dve flašky; vzal som jej jednu z ruky kľaknul k Michalovi, natrel som mu okolie srdca, prsá a hlavu a nakvapkal som mu niekoľko kvapiek z podivného Fellerovho Elsa-Fluidu do úst. Mój dobrý priateľ hned otvoril oči a seplal: «Ešte, ešte!» Dal som mu ešte 10 kvapiek a hned mu bolo ľahšie. Gazda onedlho vstal; všetci plakali od radosti, blahoželali gazdovi a mne. Veselie sa zase započalo, všetko zase ožilo. Hostia si vždy pripíjajú na zdravie dorábateľa lekárnik Eugena V. Feller v Stubici. **Templom utca 18.** (Záhrebská stolica) O hodinu bol gazda už celkom zdravý. Hostia vtedy chceli vedieť, že zkadial poznám tento podivne účinkujúci Elsa-Fluid? a ja som im potom rozprával, aký chorý bol vždy mój priateľ a dobrý známý gazda, kapral Hoffer, ako trpel na bolenie žalúdka, mdlobu, nechúť k jedlu, jatrovú nemoc,

Mój dobrý priateľ hned otvoril oči a seplal: «Ešte, ešte!»

klanie, tak, že ho z vojančiny domov poslali, ale doma mu tiež nebolo lepšie, vždy viac a viac chradnul, mal koliku, bolenie prs, užil všelijaké lieky, ba i všelijakých fluidov, o ktorých čítal v kalendároch, ale nič mu nepomohlo. Tu čítal raz v kalendári rozprávku lo **Fellerovom Elsa-Fluidu** a o Elsa-pilulkách a hned si objednal u lekárnik **E. V. Feller v Stubici, Templom-utca 18.** (Záhrebská stolica) 1 tucet (12 flašiek) Elsa-Fluidu za 5 korún a 6 škatuliek **Elsa-Piluliek** na prehnanie za 4 kor. Poštovné porto zaplatil dobrý apatekár sám. Užil denne trikrát po 20 kvapkách Elsa-Fluidu v šálke sladkého mlieka a tre si denne 2 krát čistým Elsa-Fluidom žalúdok, brucho, prse a všade tam, kde bolel cítil; z Elsa-Piluliek užil denne 4 a bolo mu so dňa na deň lepšie a teraz je úplne zdravý a každému odporúča proti všetkým neduhomprávy Fellerov Elsa-Fluid a Fellerove Elsa-pilulky. Teraz všetia ľudia v dedine užívajú **Fellerov Elsa-Fluid** a liečia ním menovite popáleniny, rany, klanie, štiepanie v údoch, zrádnik, hlisty u detí, slabý zrak. Jeden človek bol už takmer slepý, a za 6 týždňov upotrebil Fellerov Elsa-Fluid roztriedený s vodou k umývaniu a teraz zase vidí ako predtým, keď bol ešte mladý.

Dalej chuália ľudia Fellerov Elsa-Fluid proti vytknutiu, ruži, boleniu prs, boleniu hrdla a gágora, zádachu, pluvaniu krve, zachrýpnutiu, krčom, nočnému poteniu, ba aj proti zastaralým neduhom nervosity, bledácke, a málokrevnosti som počul Fellerov Elsa-Fluid chváliť a užívaný súčasne s Elsa-pilulkami osoží aj oproti žltácke.

Ja sám, — tak rozprával učiteľ ďalej, — ďakujem Elsa-Fluidu, že zase dobre vidím, lebo prv, než ma Hoffer upozornil na **Fellerov Elsa-Fluid**, som už už myslel, že nikdy viacej nebudem vidieť, tak zle už bolo smojima očima! Gazda hned objednal u lekárnik **Eugena V. Feller v Stubici (Templom-u. 18.)** (Záhrebská stolica) 4 tucety Elsa-Fluidu za 16 korún a o niekoľko týždňov úplne vyzdravela i jeho mladšia dcéra, a teraz často objednávajú 1 tucet za 5 korún pre chudobných.

Zo svatobných hostov už tiež mnohí objednali si **Fellerov Elsa-Fluid** a Fellerove hnujúce Elsa-pilulky a dosiahli najlepšie úspechy ešte aj pri hučení v ušiach, škroulosnom hnojení výšpe, pri zimnici borúčke, influenci, nátku, ochromeniu ramien a nôh, hámerrhoidov (zlatej žily), kyslého grgania, mdlôb a menovitie oproti boleniu zubov. Toto je rozprávka starého učiteľa, ktorú, mi nedávno mój priateľ sdělil. Rozumie sa, že som si aj ja hned objednal Fellerov pravý Elsa-Fluid, predne 24 flašiek za 8 korún 60 halierov, potom 36 flašiek za 12 korún 40 halierov a Elsa-Fluid mi prinavrátil zdravie. Nielen nemocní, lež i zdraví si objednávajú Elsa-Fluid ku každodennému umývaniu. Som presvedčený, že mi každý povďačný bude, kto si objedná Elsa-Fluid. Len sa varujeme od napodobenia a objednávajme rovno v Stubici a napíšme jasno adresu lekárnik: **Eugen V. Feller lekárnik, Stubica, Templom-utca 18. (Hrvatsko.)**

Pravý Fellerov Elsa-Fluid

(Fellerov Fluid z essencií príjemne voňajúcich bylín so známku „Elsa“)

musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». — Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a odobrený prostriedok a na výstavách v Paríži, v Rime, v Londýne, v Nize a v Berlíne **Fellerov Elsa-Fluid** vyznačený bol zlatou medailou, križom a čestným diplomom v novejšom ale čase španielsky rád červeného križa vyznačil shotoviteľa «Fluidu» zásiuznou striebornou medailou. Objednávajú si Fellerov Elsa-Fluid len poštovou dobierkou, alebo za vopred zaslané peniaze.

Cena opravdového Elsa-Fluidu:

Aj s portom, skatuluou a návodom k upotrebeniu	12 flaš. alebo 6 dvoj. flaš.	5 korún — hal.
	24 „ „ „ 12 „ „ „ 8 „ „ „	60 „
	36 „ „ „ 18 „ „ „ 12 „ „ „	40 „
	48 „ „ „ 24 „ „ „ 16 „ „ „	— „
	60 „ „ „ 30 „ „ „ 20 „ „ „	— „

Zdarma dostanete pokaždým opätovne objednanom tucte Elsa-Fluidu 1 flašku.

Ďalej odporúčajú sa **FELLEROVE Rebarbara-Elsa-Pilulky**

Najlepší, najlacnejší, tisíckrát vyprobovaný prostriedok na prehnanie; účinkuje rýchle, isto, bezboľasne, zvyšuje chuť k jedeniu a napomáha trávenie, čistí a uľavuje bóie a choroby žalúdka a tráviacich ústrojov. Jedon baik (6 škatuliek) s úpravou stojí 4 koruny franko.

Dr. Med. Kittel, lekar z Prahy toto píše: Račte mi čím skoréj doposlat 30 lahvičiek Vašho výborného Elsa-Fluidu, lebo ja tento od 2 roku v mojom praxi s vyznamným prospechom upotrebuвам. Všetko prosím na dobierku.

Kto chce dostať Fellerov Elsa Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábateľa:
EUGEN V. FELLER, lekárnik,
 dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Fil pa Bourbona
STUBICA, Templom-utca 18. szám. (záhrebská stol.)
 Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, Kráľovská ulica c. 12. v. lekárni «Nádor» dra Eggera Váci-körut c. 17.

Váš Elsa-Fluid pri 72 ročnej mojej matke, ktorá jej zrak už celkom bola ztratila, (a len s okuliarmi videla), tak výborne účinkoval že sa nemôže dost' nachvalit, keď s jej zrakom všetky barvy rozozna. Tak píše v Gmünde Fr. Hora, železničný strážnik.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkráji-utca 28/a.